

ŽIŽKOU PO ŽIŽKOU Z TROCNOVA

- 580 let od úmrtí -

Ž i ž k o v - po kom, po čem „Žižkov“? A kdo s tím začal? Byl to Karel Hartig, stavitel, projektant a nejvýznamnější z těch, kteří položili v prvním desetiletí druhé poloviny 19. století základ k ryze českému předměstí - Žižkovu.

Po návratu účastníků ze slavnosti na paměť mučednické smrti Mistra Jana Husa v Kostnici požádal Hartig spolu s 56 občany 15. 9.

1868 vinohradský občenský výbor, aby se část obce od usedlosti Proutková (podél Vídeňské silnice až k hostinci Bezovka) pojmenovala slavným jménem „Žižkov“. Obecní výbor pojmenování čtvrti Žižkovem schválil teprve po delším jednání (25. 5. 1869). Ještě dříve, než obecní výbor žádost o pojmenování čtvrti projednal, odeslal Hartig výboru (5. 5. 1869) také požadavek na označení svého nového domu č. 160 na Vídeňské silnici u jižního úpatí Žižkova názvem „U Jana Žižky z Trocnova“.

Hartig byl od mládí nadšeným

obdivovatelem husitského hnutí. V šedesátých letech 19. století patřil k obnovitelům památky Mistra Jana Husa. Usiloval o vybudování pomníku Jana Žižky v samém středu žižkovské obce. Náležel k významným osobnostem politického a společenského života nejen na

Žižkově. Proto i svou žádost z

5. 5. odůvodnil následovně: „Horu Žižkov zasvětil národ Český

jménem největšího

syna svého, válečného hrdiny

Jana Žižky pro věčnou paměť

a vděčnou vzpomínku, že

proslavený vůdce Táborů vítěznou zde vedl bitvu

proti škůdcům a hanobitelům národa

Českého, že hrdinským tímto skutkem

osvobodil Prahu a zachránil Čechy celé od jisté

záhuby.“

Od 30. června 1420 obléhalo Zikmundovo vojsko pražská města a 14. července zaútočilo na horu Vítkov, kde se opevnil Jan Žižka se svými bojovníky. Velká přesila protivníků byla však díky nekoor-

dinovanému útoku husity s pomocí Pražanů poražena.

„V krvavé bitvě této i ženy a dívky pražské na hradbách proti Němcům a Uhrům bojovaly a raději životy obětovaly, než by místa svá, jim od Žižky vykázaná, byly opustily. Jaký div tedy, že tvář královského žoldnéře hrůzou zbledla, když se oko jeho se smrtícím okem Tábority setkalo, ani ženy zrozené pro domácí mír a lásku z meze přírody vykročily, by hájily na poli hrůzy a smrti vlasti i svobodu.“

Bitva na Vítkově, který je od těch dob nazýván Žižkovem, je považována za jedno z největších vítězství. Nejen, že tu bojovali Táborité a Pražané bok po boku, ale začala se vytvářet legenda o neporazitelnosti Husitů.

Žižka nikdy neopomenul pravou dobou rozptýlené síly národa sbírat a s nimi na dějiště země České v příhodný čas vystoupiti. A když zahraniční hrozná vojska pomezí České ku zkáze Čechů překročila, byl to on, jenž co strašný vichr jich uchvátil a ze země s hanbou a škodou velikou jich zahnal.

Žižka byl prostřední velikosti, tělný, silný, hřmotných ramen a silných prsou, velké hlavy, kterou k předu věšel, vlasy měl nazad zcela ostříhané, vousy černé a husté, ústa široká, nos orličí a tlustý, obličej tmavohnědý, oděv slovanský a zbraň jeho záležela ze šavle

a palcátu.

Hlavní ráz tohoto nejznamenitějšího vůdce českého a po celé Evropě jako nějaký div rozhlášeného muže jest, že byl přímý, úpřímný, věrný, nezištný, nepopudlivý, bohabojný, střídmý, prostý a v hněvu svém proti nepřítelům národa a jeho přátel strašlivý, ku kterému se jen nesnadno popuditi nechal, ale jednou popuzen, tak lehce od hněvu svého neustoupil.

Němečtí dějepisci a Jezuité vždy se snažili a posud se snaží bojového Žižku jedině co paliče a vražedníka světa na odiv líčiti a za divocha u člověčenstva v ošklivost uváděti, neuváživše, že to právě černá stránka tehdejšího století byla, válku s ukrotenstvím velikým vésti; tehdy jaký div, když Žižka s Husity též hrůzně jako jiný na bojiště vstoupil. Jenže Husité k tomu měli velké příčiny, an je Němci a katolíci dříve sami svou zuřivostí na pole ukrotenství vybídli, když první jejich národnost pokaliti a vyhubiti usilovali, druhí zase jim u vykonávání husitského náboženství nevýslovnou přítěž činili a se strašnou ukrutností pronásledovali.

Žižka byl celým srdcem Čech, pročež upálení Husovo a potupení národa v osobě Husově se jej bolestně v hloubi srdce dotklo a jej nenávisť proti katolíkům a Němcům naplnilo a on jen čekal na příležitost, by zvláště Němce

Karlem IV. nejvíce v Čechách uhnížděné vyhubil a ze země vyhnal. I hodil první jiskru bouře mezi vyznavače Husova učení před pražskou Novoměstskou radnicí a zanesl odtud pochodeň války do krajů země České.

Žižkovo přání bylo, by národ sám vládl a Čechie se republikou stala; ale vida, že velká část Čechů na vladaře uvyklá, krále mítí chce, neprotivil se žádnému poselství, jenž z oučelu toho k cizím dvorům mimo Zikmunda vypravena byla. Důkaz, že svým byl povolným.

On nevyhledával ve válce žádné-

ho zisku, neboť vše, co vítězstvím jeho dobyto bylo, rozdělil pokaždé mezi vojsko, an sám zcela sprostý život vedl a žádných potřeb neměl.

Co vůdce byl Žižka těmi nejskvělejšími vlastnostmi nadán. Byl neobyčejně výmluvný a již za mladosti své v obtížích vojenských utužen, hrůzám války uvyklý směle hleděti v smrti tvář. On neznal žádných překážek ani nebezpečností, podržel ve všech nesnázích vždy chladného ducha, nedaje se ničím přelstíti ani ustrašiti. Mžikem každou chybu nepřítele u prostřed boje spozorovav ku své-

mu prospěchu ji hned použil a nastalť zmatky u vojšťe svém rychle v pořádek zase uvésti dovedl. Činnost a rychlost ducha ve válce byla náramná a podivuhodná.

Žižka měl také tu dobrou vlastnost, že nepříteli každou s nimi uzavřenou smlouvu náležitě vyplnil a i podrobení jak od pevnosti, tak od měst přátelsky přijal, když měl vítězství nad nimi již jisté. A že města jím dobytá strašný osud jako od každého jiného vítěze potkával, neleželo vždy ve vůli jeho, an lidem časem vlastní mstou přemožen v dobytých městech i proti vůli vůdce svého zuřil, čemuž se nelze tuze diviti, an lid ten v revoluci (v zbouření) stál, proti všemu, což se s ním neshodovalo, rozplameněn byl.

Nedá se však upříti, že v tomto boji o povznesení národa, jako v každém boji, bývá i mnohá krev nevinná Žižkou prolita byla, ale národ byl také jím i skoro vši krve nečisté zbaven a tím zesílen na kolik set let, že až na nynější dobu se udržel.

Poslední velkou vítěznou bitvou

7. června 1424 byla bitva u Malešova proti spojeným vojskům Pražanů a šlechty. Tehdá se mu otevřela nová příležitost dobýt vojensky i Prahu. Žižka se však vyhnul tomuto řešení a dal přednost smíru, který s Prahou uzavřel v září 1424. Tím se mu opět podařilo sjednotit husitské síly. Zároveň bylo dohodnuto společné tažení na Moravu. Tady Jan Žižka 11. října 1424 u Přibyslavi umírá. Jeho lid přijal jméno „Siroťci“ jakoby jim zemřel otec.

Proto, milí Žižkované, po 580.-ti letech připomeňme si ušlechtilé vlastnosti tohoto význačného muže. S pečeti pokroku nepřebírejme hrůzy minulých století, ale pouze věrnost, nezištnost, přímost, skromnost, poctivost a statečnost.

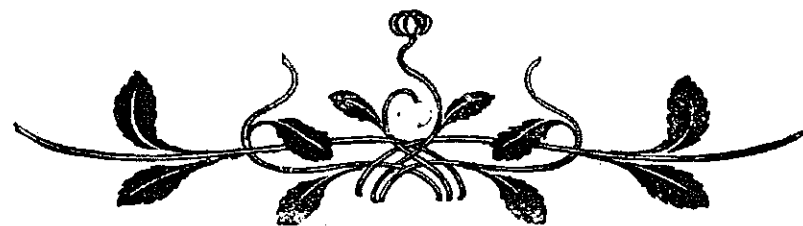
Zpracovala J. Polanecká

Prameny:

-Kdo byl kdo v našich dějinách do roku 1918

- M. Mikota: „Karel Hartig a počátky Žižkova v 19. století“

- Emanuel Arnold z r. 1848

UVIDÍM UŘEČ NĚKDY NÁŠ MILÝ ŽIŽKOU?

Mám před sebou starý zažloutlý dokument s textem:

„Městský úřad hospodářský v Žižkově v Království Českém – Josef Čvančara, od 30. listopadu 1895 do konce listopadu 1898 jako dělník u obce zaměstnán byl a v čase potřeby i práci písarskou vypomáhal a po celý ten čas řádně a slušně se choval ku spokojenosti všech pp. představených. - V Žižkově 11. března 1899. (podepsán) Rudolf Hodan, městský hospodářský adjunkt.“

Josef Čvančara byl mým dědem. Narodil se 15. ledna 1868 v Praze na Novém Městě, v rodině železničního dělníka. V mládí se věnoval několik let teologii. I když studia nedokončil, odnesl si do dalšího života vytříbený sloh, zájem o literaturu a znalosti jazyků. Hovořil dobře latinsky a německy, v pozdějších letech se domluvil polsky a částečně maďarsky. Úhledný rukopis mu otevřel cestu do továrny na porcelán, kde řadu let zdobil kaligrafickým písmem dýmkové hlavičky. Následovala tříletá vojenská služba a po ní trvalé přistěhování do města Žižkova.

Dne 28. května 1894 v kapli ve Štítného ulici (dnes Divadlo Járy Cimrmana) byl Josef Čvančara oddán s Julianou Poncarovou. Měli spolu čtyři syny, z nichž dva předčasně zemřeli. Rodina bydlela v levných, avšak nevyhovujících přízemních bytech a nesnadno zápasila se životem. Josef pracoval nejprve jako posunovač na dráze a nadále jako zřízenec žižkovského Městského hospodářského úřadu. V letním období lámal kámen a čistil ulice, v zimě odklízel sníh a posypával kluzké vozovky. Zároveň byl členem Dobrovolného sboru hasičského, od roku 1897 nazývaného Městský sbor hasičský.

V roce 1902 redaktor Václav Chvátal, vydavatel časopisu pražských předměstí „Volné slovo“, vycítil vypravěčský a literární talent Josefa Čvančary a požádal jej o externí spolupráci. Dostal souhlas.

„Volné slovo“ mělo v té době redakci v žižkovské Karlově třídě (dnes Seifertova) čp. 561; vycházelo dvakrát týdně a to již bezmála devět roků. Jeho samostatná politicko-humoristická příloha „Perník od Vítkova“ vycházela dvakrát měsíčně. Navíc Václav Chvátal redigoval ještě dva listy – „Snop“ a „Mrkvantické noviny“, vycházející však pouze jednou do roka – na Silvestra. Všechna čtyři periodika měla ostře satirický ráz. Lidovým pojetím a sousedským humorem rozebíraly místní aktuální události a klípky, tepaly nepoctivé obchodníky, byrokraty a některé prospěchářské majitele domů. Nechyběly četné jiotaje reagující na voleb-

ní výsledky, na zdanění, machinace a nejasné investice. Ani útočné nářádky na městské starosty a obecní správu. Z tohoto důvodu se redakce naoko kryla neutrálním pseudonymem „Mrkvantické noviny“, ačkoli i slepý poznal, že imaginárními Mrkvantickými je míněn samozřejmě Žižkov!

Ve všech uvedených čtyřech listech publikoval v letech 1902 až 1909 Josef Čvančara několik set vlastních několikařádkových satirických šlehů a rýmovaček a přes třicet, často až půlstránkových článků – fejetonů, úvah a ironizujících povídek. Autorizoval je zčásti svým plným jménem, zčásti pod značkami „J.Č.“ – „Č.“, nebo „Josef Čv.“

Korunu všemu nasadil titulní stranou Mrkvantických novin v roce 1905, když pod titulkem „Utíkejte, kozáci jedou!“ zdůraznil heslo „Všeobecné rovné právo zvířezí, třeba revolucí jako v Rusku!“. Císařská a královská cenzura ihned celý náklad zkonfiskovala a tudíž ve druhém opraveném vydání kontroverzní titulky chyběly.

Kolem roku 1908 se Josefova rodina natrvalo přestěhovala do Harantovy (dnešní Roháčovy) ulice čp. 1099.

Několik let poté se nad Evropou začala stahovat zlověstná mračna. V červenci 1914 vypukla první světová válka! A 23. května 1915 nastal otevřený konflikt také mezi Rakousko-Uherskem a Itálií.

Již 3. června 1915 odjížděl Josef Čvančara z Prahy. Minul Jižní Čechy, Horní Rakousy, Solnohradsko... Cíl: vysokohorské operační pásmo v prostoru průsmyku Sella, v jihotyrolském pásu Alp zvaném Dolomity. Josef byl zařazen k Domobraneckým povinným pracovním oddílům. Za pomoci italských, srbských a ruských válečných zajatců stavěl komunikace, opevnění a úkryty pro mužstvo, nosil střelivo a odklízal sněh z cest.

Jeden z řady dopisů:

„Julie Čvančarová – Harantgasse No 1099/35, Prag Žižkov Böhmen, únor 1916.

Milá rodino!

Zde nahoře jsou jen holé skály s věčným ledem a sněhem. Dolomity jsou v létě čarokrásná země. Také v zimě, když nezlobí sněh a vánice, je zde nádherná podívaná. Tak by zde nescházelo nic než mráz. Avšak Alpy jsou velmi zrádné. Na každém kroku zde číhá smrt, nemluvě již o nepřátelské palbě.

Poblíž, na Fedaji – sedlu, které je branou do Itálie, je jedno z nejnebezpečnějších míst. Vesnice zmizela z povrchu a vysoký hotel vyhodili do povětří, aby nepřekážel dělům ve střelbě. Další třípatrový hotel Bamberger Haus rozstříleli zase Taliáni a ostatek srovnali se zemí naši.

Kanonáda trvá již několik dnů a nocí. Celé peklo se najednou vyřítilo a chrlí zkázu na svět. Hrozivé ozvěny o skály hluk ještě znásobují. Děla řvou, strojní pušky praskají, granáty narážejí na skály, nebo drtí a porážejí stromy v lese.

Před několika dny jsme nosili dělostřeleckou municí pro bitevní čáru. Při obědě explodoval vysoko nad námi granát a jednotlivé střepiny dolétly až k nám. Opočál hráli němečtí vojáci šachy. Šel jsem se k nim podívat, a to právě v okamžiku, kdy vybuchl šrapnel. Ten urazil kus skály a její úlomky dopadly až na šachovnici. Nedaleko se zase utrhł skalní sloup a úplně rozdrtil dva dřevěné baráky. V troskách našlo smrt čtrnáct maďarských vojáků.

Snad ještě horší jsou laviny. Tam co jsem byl dříve, zasypala lavina barák s dvaatřiceti muži. Jen sedm jich vytáhli živých. Jiné nebožtíky vozí pořád na vozech jako dříví. Tuhle jich vezli jede-

nadvacet, složených na sobě. Bez rakví. Leželi na voze jako dřeva a zmrzlí na rampouch. Takovým příhodám zvyknete jako horník v dole.

Nyní spolu se stosedmdesáti ruskými zajatci odstraňuji sněh z cest. Běháme po výškách a brodíme se sněhem za ostré vichřice. Přicházíme na místa, kde je sněhu přes čtyři metry. A když proházíme sněh ze silnice, napadne jiný. Mrazivý vítr nám proniká až na kůži. Někdy zapadáme až po ramena do závějí. Sněh potom na plášti a kalhotách mokvá a voda prosakuje do bot a onucí. Nejhorší je, že oblek ani boty do rána neuschnou.

Jedli bychom z hladu někdy i hřebíky. Dostáváme chléb z bramborové a bobové mouky. Někdy je salát, vodnice, nebo ke konzervě kyselé zelí. Jiného nic, ani brambory. Přikusovat můžeme jen výborně vymrzlý sněh a abychom z toho nedostali tyfus, doktor nás naočkoval. Škoda, že není očkování proti hladu! Také cigarety nejsou a rovněž doutníky nelze dostat.

Každý se těší, že už snad bude brzy konec. Ale ten asi bude někde zamrzlý až na Severní točně. Možná také, že je v některé „kouzelné obálce“, co prodávají mnozí hokynáři u nás v Žižkově. Je to bída. Ale ta je všude v Evropě.

Časopisy by měli zakázat! Dnes napíšou, že brzy bude mír a druhý den tvrdí, že válka bude trvat ještě deset let! Jen si z ubohých, bídou štvaných lidí dělají legraci.

Uvidím vůbec někdy náš milý Žižkov? Snad zde zůstanu navždy – snad se vrátím! Kdoví?

Váš otec

Josef Čvančara, Partieführer.

Landsturmpflichtigen Civil Arbeiter Abteilung No XIX. K.u.K. Militärbeuleitung Feldpost No 613/3.

(Domobranecký povinný civilní pracovní oddíl č. XIX. Císařská a královská vojenská stavební správa. – Polní pošta č. 613/3.)

Josef už Žižkov nikdy nespatrił! V lednu 1917 utrpěl zranění kombinované zánětem ledvin. Dne 17. dubna 1917 v Radeckého kasárnách ve Vídni zemřel.

O tři dny později byl uložen do hromadného hrobu na 18. oddělení vídeňského Ústředního hřbitova.

Bylo mu 49 let...

Miroslav Čvančara

Dodatek k domovním znamením na Žižkově

Tato krátká úvaha má být jen pouhým doplňkem vyčerpávajících článků dr. V. Sakaře, bývalého člena KPŽ, jehož informace o domovních znameních na Žižkově přinesly Žižkovské listy č. 19 a 20/2003 a v minulosti i Klubový zpravodaj č. 46/1987, případně článek od M. Čvančary v č. 3/1984, kde jsou však uváděny názvy domů pouze s popisnými čísly bez názvů ulic.

Malebná znamení na domech, která současný člověk vnímá především jako dekorativní prvek v architektuře, kdysi zcela účelně sloužila v každodenním životě. Zrodila je středověká kultura měst, kdy se pro množství ulic a domů stala tato orientační pomůcka nezbytností.

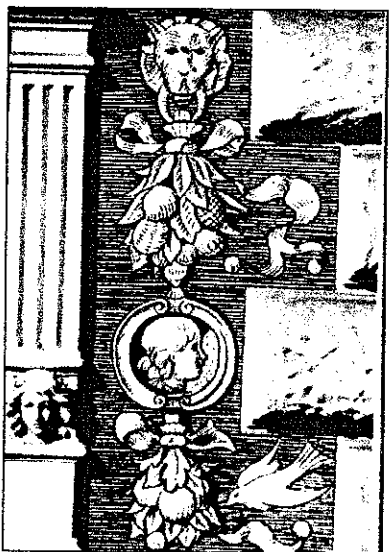
Domovní znamení měla tehdy v minulosti praktický účel - informovat chodce a vypovídat o domě, i když jejich symbolika často tajila hluboký smysl. Během staletí promlouvala znamení stejně srozumitelnou řečí, jakou k nám dnes hovoří třeba orientační a dopravní značky. Dnes z pražských ulic mizejí postupně sochařské i malířské výzdoby částí domů, které oživovaly jejich průčelí. Výzdoby domů nejsou vždy uměleckými díly,

mnohá domovní znamení jsou jen řemeslnickým výtvozem a svědčí o době a proměnách životních způsobů obyvatel.

Označování domů plastickým nebo jen malovaným znamením pozbylo praktického významu po roce 1770, kdy bylo zavedeno číslování domů a tak z nezbytné orientační pomůcky se domovní znamení stala pouhou výzdobou domů a dnes jsou jen okrasou a památkou stáří. Dnes už se nalézají mnohdy jenom zbytky, které živily lidovou touhu po romantice a zvláštnosti. Nejinak tomu bylo i na Žižkově.

Za domovní znamení považujeme z nesčíslných obrazů, reliéfů, plastik, hesel a jiných předmětů na fasádách domů jen ty, které skutečně domu

dávaly jméno a napomáhaly orientaci ve městě. A toto nelze v plné míře často říci o domech na Žižkově, kde některé fasády domů nesly znaky znamení, které v době, kdy už jen ulice měly své názvy a domy byly označovány čísly, měly už jen charakter výzdoby a vzpomínky na dobu minulou. Pro naše oči jsou stará i nová domovní znamení už jen dekorací. Nová znamení neměla už praktický význam, ale

obyvatelé Žižkova je dávali na své domy ze starého zvyku a z radosti nad zajímavým přerušením jednotvárnosti žižkovských ulic. Často svým významem se tato výzdoba přibližovala středověké době, našim dějinám, převážně pak době husitské, jak je tomu i u názvů ulic starého Žižkova. Škoda, že nevhodným zásahem - buď demolicí nebo nevhodnými opravami mnoho těchto působivých dekorací domů navždy zmizelo.

Dnes, kdy řada domů byla asanací odstraněna, lidské oči hledají detaily ve starých znacích. Často tyto atributy nenacházíme jen blízko vchodů do domů, ale mnohdy i v nejhořejších místech částí domů, kam lidské oko sotva dohlédne. Proto snad tato výzdoba domů měla být jen pouhou vzpomínkou vlastníka domu na dobu minulou. Chodec, který jde dnes ulicí, je pojednou upoután zvláštností znamení, jež mu přibližuje dům a jeho obyvatele. Chodíme kolem symbolů, jejichž význam zmizel kdesi v hlubinách dějin; do našeho života patří jen svou pouhou existencí. Dnes se o jejich skutečném významu můžeme už jen dohadovat, není však třeba si tím příliš lámat hlavu. Neboť právě to je na domovních znameních krásné: uvolňují pole fantazii jako pravé lidské umění.

Protože od posledního zjištění stavu domovních znamení uběhlo několik roků, prověřoval jsem na začátku roku 2004 znovu současný stav domů, uváděných v časopisu KPŽ č. 19 a 20. Po projití 21 ulic a shlédnutí 44 domů jsem zjistil, že zmizela další znamení či názvy na žižkovských domech.

Upravený a doplněný seznam domů:

Domovní znamení na Žižkově v roce 2004

- ul. KONĚVOVA č.n. 85, čp. 1994: „Na Rožmitálce“ (nápis nad vchodem připomíná usedlost stejného názvu)
- ul. OSTROMĚŘSKÁ čp. 719: „U matky Boží“ (nenalezeno)
- ul. HUSITSKÁ č.n. 43, čp. 404: „U Božích bojovníků“ (busty českých historických osobností)
- ul. HUSITSKÁ č.n. 45, čp. 192: „U Jeronýma Pražského“ (nápis na skle - nenalezeno)
- ul. HUSITSKÁ č.n. 47, čp. 191: „U Mistra Jana Husa“ (nápis nad vstupem do domu již chybí)
- ul. HUSITSKÁ č.n. 24, čp. 753: chybí. Chybí i popis (snad usedlost Stabenovka)
- ul. HUSITSKÁ č.n. 11, čp. 888: nápis „Proutková“ (připomíná usedlost stejného názvu)
- ul. JESENIOVA č.n. 12, čp. 938: dům zbořen
- ul. JERONÝMOVA č.n. 4, čp. 88: „U rytíře českého“ (atribut nenalezen)
- ul. OREBITSKÁ č.n. 9, čp. 616: „U zemí Koruny české“ (znaky Čech, Moravy, Slezska a Horní Lužice + dva erby se svatováclavskou korunou, 3. patro)

ul. ŘEHOŘOVA č.n. 10, čp. 992: „U České koruny“ (koruna nad vchodem, na fasádě pes a kohout, Husita, žena se džbánkem a pěvec s mandolínou)

ul. ŘEHOŘOVA č.n. 16, čp. 986: dům „U Karla Havlíčka Borovského“ (busta nad vchodem)

ul. ŘEHOŘOVA č.n. 18, čp. 1025: dům „Na hrubé skále“ (nápis nad vchodem)

ul. ŘEHOŘOVA č.n. 20, čp. 1002: dům „U sv. knížete Václava“ (3. p., bez nápisu)

ul. ŘEHOŘOVA č.n. 22, čp. 1002: dům „U tisíce“ (mezi 2. a 3. patrem)

ul. ŘEHOŘOVA č.n. 24, čp. 1008: dům „U mariánského obrazu“ (P. Maria s Ježíškem. V 3.p. nápis: Buď vítán, kdo s dobrým srdcem přicházíš)

ul. ŘEHOŘOVA č.n. 34, čp. 1003: dům „U kalicha“ (kalich a tři hlavy kazatelů mezi 2. a 3. patrem)

ul. PŘÍBĚNICKÁ č.n. 1, čp. 942: dům „U sv. Cecílie“ (reliéf na nároží domu s ul. Řehořovou – znázorněna sedící žena)

ul. HUSINECKÁ č. n. 19, čp. 1020: dům „U města Nechanic“ - nápis

ul. ŠTÍTNÉHO č. n. 15, čp. 581: dům „U stříbrného (zlatého) měsíce“ (srpek v modrém kruhu - nenalezeno). Dnes nápis „Pivnice u Tomáše Štítného“.

ul. CIMBURKOVA, č. n. 20, čp. 275: dům „U českého lva“ (lev v zeleném poli). Dnes hotel.

ul. CIMBURKOVA, č. n. 25, čp. 321: dům „U Božího oka“ (symbol - nápis v 2. poschodí) - dům v opravě nebo asanaci.

ul. CIMBURKOVA, č. n. 28, čp. 414: „U tří korunek“ (zlaté korunky na nároží domu; v nejhořejší části letopočet 1848).

ul. CIMBURKOVA, č. n. 29, čp. 850: dům „U Tyrše“ (busta - nápis chybí).

ul. MILÍČOVA č. n. 7, čp. 432: dům „U Fügnera“ (busta - nápis chybí).

ul. MILÍČOVA č. n. 17, čp. 386: dům „U Daniela Adama z Veleslavína“ (busta - dekor, nápis chybí).

ul. MILÍČOVA, č. n. 25, čp. 471: dům „U červené hvězdy“ (znamení pod omítkou - nápis U Axlerů).

ul. MILÍČOVA, č. n. 27, čp. 140: dům „U amerického sokola“ (SOKOL - nápis).

ul. ROHÁČOVA, č. n. 4, čp. 255: dům „U Roháče z Dubé“ (nápis v 2. poschodí).

ul. ROHÁČOVA, č. n. 18, čp. 141: dům „U Jiřího z Poděbrad a Karla IV.“ (podobizny v 2. poschodí). Dnes Hotel Grand.

ul. SEIFERTOVA, č. n. 18, čp. 22: dům „Na Sklenářce“ (nápis chybí, v nejvyšší části domu busta Karla IV. V průčelí nová malba v černé barvě zobrazující J. Žižku s praporem a Hradčany).

nám. TACHOVSKÉ (dř. Žižkovo), č. n. 4, čp. 725: dům „U Ferdinanda

Dobrotivého“ - nenalezen (v r. 1910 uváděn název domu v Břetislavově ul. - nyní Ondříčkova).

ul. KUBELÍKOVA, č. n. 18, čp. 1494: dům „U lyry“ - znamení lyry.

ul. KUBELÍKOVA, č. n. 23, čp. 1779: dům „Výšinka“ (název připomíná bývalou usedlost stejného názvu)

ul. KUBELÍKOVA, č. n. 33, čp. 1123: dům s nápisem „Na Mírově“ - nápis v rámu.

ul. ZVONAROVA, č. n. 4, čp. 1199: dům „U Libuše“ (malba ženy s lyrou) - bez nápisu, jen letopočet 1909.

ul. SUDOMĚŘSKÁ, č. n. 1, čp. 842: dům s nápisem „Na Smetance“ - neexistuje, zbořen.

nám. PROKOPOVO, č. n. 8, čp. 220: dům „U Prokopa Velikého“ (nápis)

ul. CHLUMOVA, č. n. 23, čp. 240: dům „U Karla IV.“ (nápis)

Dále uvádím dříve nepopisované domy, případně domy dříve se nacházející mimo území Žižkova; dnes v části Prahy 3:

ul. HUSITSKÁ, č. n. 41: dům se šesti postavami ve 3. patře - sgrafitové provedení.

ul. ŘEHOŘOVA, č. n. 21, čp. 1900: dům má v horní části letopočet 1900

ul. ŘEHOŘOVA, č. n. 48, čp. 1070: dům se sochou Karla Havlíčka Borovského vlevo od vchodu

ul. ŘEHOŘOVA, č. n. 2, 4, 5, 6 - velice pěkné dekory; nově barevně opraveno.

ul. ŘEHOŘOVA, č. n. 7, čp. 973 - pět slunců a osm zvonů.

ul. ŘEHOŘOVA, č. n. 9, čp. 967: reliéf ženy s růží a letopočet 1900.

ul. ŘEHOŘOVA, č. n. 12, čp. 997: pět orlů

ul. ŘEHOŘOVA, č. n. 14, čp. 987: dům s nápisem „Radostov“

ul. HUSINECKÁ, č. n. 31, čp. 664: dvě ženy -hudebnice, umístěné v nice, a šest kariatid.

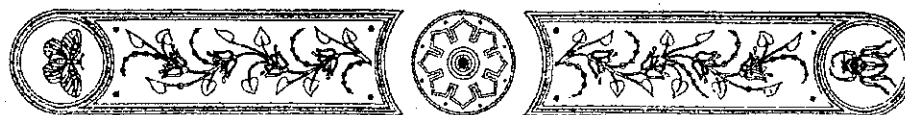
ul. HUSINECKÁ č. n. 33: dvě dětské postavy, umístěné v nice. Stejně provedení jako u domu č. 31

ul. SLAVÍKOVA, č. n. 1, čp. 1657: dům, kde pod střechou je namalovaný velký barevný obraz ženy.

ul. SLAVÍKOVA, č. n. 3, čp. 584: dům, kde nad vchodem je busta Mistra Jana Husa a nápis „Pravda zvítězí“.

nám. JIŘÍHO Z PODĚBRAD, č. n. 3 - dům s bustou krále Jiřího z Poděbrad. V nejhořejší části domu socha orla a rok 1909.

Václav Micka

Olšanské duše

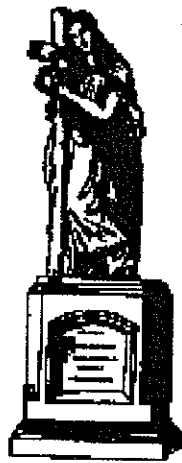
Co po smrti? Zchátralé tělo je nehybné. Smutné obličej plný starostí o dědictví nechají ho odvézt. Dušička přikrčí se pod víkem rakve a nechá se dodrncat spolu s tělem do chladicí komory. Pak přijde ten okamžik, kdy celý stánek dřevěné rakve zasune se do plamenných jazyků. Je to krása! Jsou rudé, žluté, oranžové, karmínově červené a aby jejich jazyčky příliš nerošťačily, mávne po nich závoj černého i šedého kouře. Duše čeká na odloženém věnci a dívá se, jak zrnka popela nabírají na lopatku a sypou do hrníčku. Honem tam skočí a čeká. Ubíhá čas, ale co znamená čas pro duši, která právě vstoupila na okraj věčnosti? A už je tu poslední cesta, „poslední sbohem“! Urna se položí pod desku z umělého kamene, deska se přistrčí a vše je pohřbeno v tůni zapomnění. Duše nezná překážky hrníčku ani kamenných desek. Duše vyplyne pod oblohu, tam kvetou lípy, ze strapečků žlutě práší bříza, zpívají ptáci, houfují se černočervení brouci, neustále běhají mravenci a po kameni kreslí uslintané cestičky slimáci. Nad vším bdí Boží Oko a laskavě se dívá na přírodu, na duši, na celé houfy duší. Když vyjdou hvězdy, duše sedí na okrajích hrobů, na křídlech, pomnicích a kapličkách, někde jen na opuštěných hromádkách, mezi liánami břečťanů a zrcadlí se v kádích, kam kape voda z kohoutků a chodí se tam nabírat voda na zalévání. „Kap-kap-kap...“ Kousek dál, tam Karel Jaromír Erben vypráví pohádky a paní Renata Tyršová se jim laskavě usmívá. Duše Giulietty Patriniové-Bergrové, primabaleríny Národního divadla se vlní jako v tanci při měsíčku na nebi hlubokém.

V kontejneru na hřbitovní odpad leží zmuchlané Radniční noviny. Dušička fouká, aby je narovнала. Pak zhrozena tím, co tam píší, letí o kousek dál k panu Hartigovi. „Představte si, pane starosto, ten nynější starosta nedal Klubu přátel Žižkova peníze a oni se musí vystěhovat z klubovny! Kam kráčí ta kultura města Žižkova?“

Když nevyjdou hvězdy, z oblohy se lijí velké kulaté kapky vody. Zem už je naplavená a posílá vodu níž a níž, až se shromáždí někde, kde na povrchu býval rybník. Teď je jen pod zemí vodní hladina, která smyla nohy mrtvým a černá srdce nehodným duším. A ta voda teče a teče pod zemí, a až úplně dole, někde u Karlína se vleje do Vltavy. A tak i život věčný plyne a po smrti je tak krásně!

Duše sedí na hrobě, ovívá se kapradím za zády a zepředu strká nohy do břečťanu. Na věčnosti už maminka neříká: „Sed' slušně!“ a tatínek nebouchá do zad: „Nehrb se!“ Plyne tu klidně, máme co chceme, ale jen za hřbitovní zdí se můžeme dívat na smažená křidélka od KFC. Ach ty lidské chutě! Vážené duše pánu Ženíška, Riegra i Čermáka dívají se na tu zed' – kamže to ta duše letí? Nezůstal v ní ještě kus živé člověčiny?

Jiřina Polanecká

Slovo úvodem festivalu

Stojíme na prahu dalšího pokračování Nekonenčního Žižkovského podzimu. Je to neuvěřitelné, ale náš festival slaví již osmé narozeniny. Každým rokem se návštěvníci ptají na co se mohou příště těšit. Vždy jim s úsměvem odpovídám: „nechte se překvapit“. Sotva v listopadu dozní poslední tóny závěrečného koncertu, v lednu už musí být připravena dramaturgie dalšího ročníku, během února a března vyhlédnutá místa pro koncerty, domlouvám možnost koncertu s jejich majiteli, oslovuji umělce. Vše do detailů plánuji a organizačně zajišťuji, aby již v dubnu mohly být redakčně zpracovány veškeré textové i obrazové podklady pro brožuru, letáky, plakáty, inzerci, OSA atd. V květnu se materiály tisknou, aby mohly být v červnu k dispozici veřejnosti. V červenci zahajuje předprodej vstupenek. Na podzim pak startuje festivalový maratón. Těším se, že i letošní nabídka koncertů si najde své posluchače a současně s uměleckým zážitkem posluchačům umožní navštívit pozoruhodná místa Prahy 3 a prostřednictvím koncertů společně cestovat po Žižkově současnosti, ale i proti proudu času. Budu potěšen, když se i letošní festivalový maratón věnovaný Roku české hudby 2004 stane Vaším svátkem hudby.

Vážené žižkovské publikum zdraví

Doc. Mgr. Jiří Hošek
zakladatel a umělecký garant festivalu

PROGRAM NEKONVENČNÍHO ŽIŽKOVSKÉHO PODZIMU

Osmé pokračování Žižkovského hudebního festivalu – osmý svazek katalogu s programem. Málo si uvědomujeme, že držíme v ruce poklad, který plně zastoupí hodnotnou knížku coby „naučný slovník“. Podle úvodního článku starosty Žižkova Milana Českého „je náš festival unikátním projektem se jménem Nekonenčního žižkovského podzimu“. Nekonenčně je sestavený i jeho tištěný program, který obsahuje „všechno“. Příjemný na dotek, příjemný na pohled. Když dozní poslední tóny festivalu, program odložíme, ale když potřebujeme informaci, vzpomeneme si na něj. Jsou v něm fotografie účinkujících souborů s popi-

sem jejich činnosti, portréty umělců a osobností s životopisy, obrázky

míst, sálů a budov, kde se koncert konal a současně je připojena jejich historie. K stručnému přehledu koncertů je připojen podrobný údaj o podnikcích i osobnostech, bez jejichž velkorysé podpory a spolupráce by se festival nemohl konat. Na mapě Žižkova jsou výrazně označena místa konání koncertů s udáním data, jména ulice a dopravních prostředků, jimiž se divák na místo dostane. Na konci katalogu jsou loga všech partnerů, působících při pořádání festivalu.

Katalog uzavírá životopis Jiřího Hoška s fotografií. Tento zakladatel

